

HE 312/2014 vp

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain
33 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsästyslain pyyntivälineitä ja pyyntimenetelmiä koskevaa sääntelyä siten, että karhun metsästys millä tahansa ihmisen luomalla ravintohoukuttimella voitaisiin tulkita metsästysrikokseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2015.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Karhu on Euroopan unionin luontotyyppien ja luonnonvaraisten eläinten kasvien suojelusta annetun direktiivin 92/43/ETY, jäljempänä luontodirektiivi, liitteessä IV mainittu laji, joka edellyttää tiukkaa suojelua. Luontodirektiivin 12 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on kiellettävä näiden lajien yksilöiden kaikenlainen häirintä ja tappaminen. Luontodirektiivin 16 artiklassa säädetään poikkeukset edellä mainitusta tiukasta suojelusta. Karhun metsästys on mahdollista, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä metsästys vaaranna lajin suotuisan suojelutason saavuttamiseen liittyvää tavoitetta. Lisäksi metsästyksen on täytettävä yksi erityisistä poikkeusperusteista, joita on muun muassa erityyppisen merkittävien vahinkojen ennaltaehkäisy. Lisäksi luontodirektiivi sallii niin sanotun kannanhoidollisen metsästyksen, joka tapahtuu tarkoin valvotuissa oloissa, valikoiden ja rajoitetusti kansallisen viranomaisen määrittelemissä rajoissa. Luontodirektiivin sääntely on saatettu osaksi metsästyslakia (615/1993). Nyt kyseessä oleva täsmennys metsästyslain 33 §:ään koskee nimenomaisesti 41 §:n 3 ja 4 momentin mukaista kannanhoidollista metsäystä.

Karhunmetsästyksessä, joka tapahtuu metsästyslain 41 a §:n 3 ja 4 momentin nojalla, on saatu saaliiksi viime metsästysvuosina 100–200 karhua. Pyynti tapahtuu pääasiassa seuruemetsästyksenä pysäyttäviä koiria käyttämällä. Metsästyslain 33 §:ssä säädetään metsästyksessä kielletyistä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä. Pykälän 1 momentin kiellot ovat kategorisia ja 2 momentissa säädetään erityisistä tiettyjä eläinlajeja koskevista rajoituksista. Metsästyslain 34 §:n nojalla voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien käytöstä. Metsästysasetuksen (666/1993) 13 §:ssä on säädetty karhun metsästyksensuojelusta, jotka koskevat ravinnon käyttöä ja talvipesää.

Valvontaviranomaiset ovat löytäneet viime vuosina enenevässä määrin viitteitä siitä, että karhunmetsästyksessä on käytetty hajuun ja

ravintoon liittyviä houkuttimia tavalla, jolla on muun muassa pyritty helpottamaan karhun löytämistä koiran haukkuun ja siten saaliin saamista. Kiellettyjen pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien käyttämistä voidaan arvioida metsästysrikoksena tai metsästysrikokemuksena. Itä-Suomen hovioikeuden 27 kesäkuuta 2014 antamassa tuomioissa (nro 14/128184, dnro R 14/428) todetaan, että metsästysrikosta koskeva rikoslain 48 a luvun 1 § ei täytä laillisuusvaatimuksen rikoslainsäädännöllä asettamaa täsmällisyysvaatimusta, jos syytetty ajetaan metsästyslain 34 §:n nojalla annetun asetuksen säännöksen rikkomisesta.

Metsästyslain 33 §:n 2 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että siihen siirrettäisiin karhun metsäystä koskevat rajoitukset metsästysasetuksesta. Sanamuotoa ei siirrettäisi kuitenkaan metsästysasetuksesta vaan se muotoiltaisiin uudelleen. Säännöstä tulisi tulkita siten, että karhun metsästyksessä olisi kiellettyä käyttää haaskaa tai mitä tahansa ihmisen perustamaa houkuttinta, joka perustuu hajuun tai karhun ravintoon, jos tarkoituksena on karhun houkuttelu sen avulla. Tällaisia ovat muun muassa eräät viljelykasvit ja haaskat. Haaskalla tarkoitetaan kuollutta lemmikki-, tuotanto- tai villieläintä, joka on jätetty luontoon mukaan lukien karhun tai muun suurpedon tappaman tai muutoin luontaisesti kuolleen luonnonvaraisen eläimen tai poron raadot. Laaja tulkinta on välttämätön, koska karhun ravinnoksi kelpaa laajasti eläimet, kasvit ja tuotteet joko jalostamattomina tai jalostettuina. Lisäksi karhun metsästyksessä ei saisi käyttää erilaisia luonnollisia tai keinotekoisia hajuja. Markkinoilla on erilaisia hajusteita, jotka saattavat houkuttaa karhua. Toisaalta tulkinnasta on tarkoituksenmukaista rajata pois se, että haaskan tai houkuttimen käyttäminen ei ole tarkoituksellista.

Koska myös viljellyt pellot, joilta satoa ei ole korjattu, houkuttelevat monissa tapauksissa karhuja, on karhun metsäystä tarpeen rajoittaa pelloilla. Karhunmetsästysalueella voi olla tavanomaisessa viljan tai muun kasvin tuotannossa olevia pelloja, joiden tarkoitus on tuottaa satoa myytäväksi tai tuotan-

toeläinten ravinnoksi. Tällainen pelto ei ole karhun houkuttelemista varten, jolloin sitä ei tule tulkita kielletyksi karhun houkuttimeksi. Karhua ei saisi ampua pellolta, jolta sato on korjaamatta. Karhun saisi kuitenkin ampua pellolle, jolta sato on korjattu. Lisäksi karhun jäljityksen saisi aloittaa sekä karhun saisi ajaa liikkeelle myös viljellyltä pellolta, jolta satoa ei ole korjattu. Jos pellolle olisi sadonkorjuun jälkeen kuitenkin jäänyt osa sadosta lakoon tai korjaamatta siten, että se ilmeisesti houkuttelee karhua, olisi tällainen pelto tai pellon osa tulkittava sellaiseksi, jolta sato on korjaamatta.

Tavanomaisten viljeltyjen peltojen lisäksi alueella voi olla tukikelpoisia riistalaitumia, joilla turvataan luonnon monimuotoisuutta, edistetään viljelykiertoa ja tuotetaan ravintoa luonnonvaraisille eläimille. Lisäksi alueella voi olla metsästäjien perustamia pienialaisia riistapeltoja, joiden tarkoituksena on tuottaa ravintoa ja suojaa luonnonvaraisille eläimille. Tukikelpoisia riistalaitumia ja pienialaisia riistapeltojen kaltaisia peltoja voitaisiin tulkita viljeltävän myös karhunmetsästäystarkoituksessa. Sen lisäksi, että karhua ei saisi ampua pellolle, jolta sato on korjaamatta, tällaiset pellot katsottaisiin karhun metsästyksessä kielletyksi ravintohoukuttimeksi. Niitä ei saisi hyödyntää karhun metsästyksessä siten, että karhu totutetaan käymään pellolla, metsästyksessä aloitetaan tällaiselta pellolta tai metsästyksessä karhun kulkureitillä tällaisen pellon lähiympäristössä.

Kiellon tarkoituksena on varmistaa karhujen metsästyksen toteuttaminen pääosin koirien avulla tapahtuvana seuruemetsästyksenä. Koska karhua ei saisi ampua viljellyltä pellolta, jolta satoa ei ole korjattu tai käyttää karhun metsästyksessä hyväksi karhun houkuttelutarkoituksessa perustettua peltoa, ei metsästyksessä olisi liian tehokasta. Koirien avulla seuruemetsästyksenä tapahtuvaan karhunmetsästykseseen osallistuu suuri joukko metsästäjiä ja sitä varten koulutettuja koiria. Tällä metsästyksellä karhuihin kohdistuu runsaasti ihmisiin yhdistyviä karhun kannalta epämiellyttäviä ja karkottavia tilanteita suhteessa tällä metsästyksellä saaliiksi saatujen karhujen määrään. Näin tämä metsästyksentapa on omiaan vaikuttamaan karhujen käyttäytymiseen siten, että karhut pysyvät arkoina ja

ihmistoimintoja väistävinä. Karhun ampumisen kieltäminen tavanomaisesti viljellyltä pellolta, jolta sato on korjaamatta, ei kuitenkaan estäisi metsästyksen kohdistamista esimerkiksi yöllä asutuksen tuntumassa tavanomaiselta viljellyllä pellolla käyneeseen karhuun siten, että sen jäljittäminen aloitetaan pellon laidasta koiran avulla.

Luonnon itsensä luoma ravinnonlähde ei kuitenkaan olisi kielletty, koska karhut tankkaavat runsaasti ravintoa talvehtimista varten ja ne ovat kaiken aikaa jonkin ravintolähteen läheisyydessä tai kulkemassa sellaista etsien. Tämän vuoksi on tärkeää, että ainoastaan esityksen mukaisesti metsästäjän tarkoituksella hyödyntämät haasket sekä ihmisen tarkoituksella perustamat houkuttimet ovat kiellettyjä.

Karhun metsästykseseen liittyy sellaisia ylikansallisia suojeluintressejä sekä huomattavia taloudellisia intressejä, jolloin sen metsästykseseen liittyvien rajoitusten tulee olla erittäin kireitä.

2 Esityksen vaikutukset

Hovioikeuden edellä mainitussa ratkaisussa on katsottu, että ravintoon liittyvän houkuttimen käyttö täyttää vain metsästyksrikkomuksen tunnusmerkistön. Tämä ei ole kuitenkaan ollut lainsäätäjän alun perin tarkoittama tulkinta. Siten metsästyslain 33 §:n 2 momentin muutos selkeyttäisi karhunmetsästyksistä koskevia vaatimuksia sekä ankaroitaisi kiellon rikkomisesta seuraavaa rangaistus-seuraamusta, jolla voidaan katsoa olevan ennalta ehkäisevää vaikutusta rikolliseen toimintaan. Lisäksi karhun metsästyksistä koskevaa rikosta tutkittaessa, antaa ankarampi tekonimike mahdollisuuden laajempaan esitutkintakeinojen käyttämiseen.

Karhunmetsästäjät ovat kokeneet hajuun ja ravintoon liittyvien houkuttimien käyttökiellon perusteltuna. Ehdotettu sääntely tulee vähentämään luonnossa karhun houkuttelemiseksi jätettyä haaskoja ja muita ravintoon tai hajuun perustuvia houkuttimia. Nykyinen sääntely on ollut tulkinnanvaraista käytännön metsästyksen järjestämisen näkökulmasta. Ehdotettu sääntely selkeyttäisi karhun metsästyksen järjestämistä peltojen läheisyydessä.

Karhun metsästyksen ohjaaminen tapahtumaan koirien avulla tapahtuvana seuruemetsästyksenä on omiaan ylläpitämään karhukannassa ihmisenpelkoa ja ihmistoimintoja väistävää käyttäytymistä, mikä on keskeinen karhukannan hoitosuunnitelman ja kannanhoidollisen metsästyksen tavoite. Samalla säätely ohjaa metsästäjiä kolari- ja haavakokkarhujen jäljittämiseksi tarvittavan koulutetun koirakannan ylläpitoon ja jalostamiseen. Viime vuosina karhun metsästyksen soveltuvien koirien määrä ja laatu onkin kehittynyt. Seuruemetsästyksen avulla tapahtuvaan metsästyksen pääsee osallistumaan suuri joukko metsästäjiä. Näin myös sen harrastamisesta koettu hyvinvointi säilyy laajalle metsästäjäjoukolla mahdollisena. Tavoitteena on, että näin karhujen metsästys säilyy vaativana metsästysmuotona ja arvostettuna metsästyskulttuurina.

Esitys edistää Suomea koskevien kansainvälisten ja ylikansallisten karhun suojelua koskevien velvoitteiden toteuttamista. Karhunmetsästyksen, joka tapahtuu laillisesti, ei esityksellä ole vaikutuksia.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunnot. Lausunnon ovat antaneet: oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, Rajavartiolaitos, Poliisihallitus, Valtakunnansyyttäjänvirasto, Metsähallitus, Suomen riistakeskus, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, Paliskuntain yhdistys, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Suomen Metsästäjäliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Luonto-liitto ry.

Lausuntojen perusteella säädöstekstiä on täsmennetty sekä perusteluissa uudelleen kuvailtu sen soveltamisalaa.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2015.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Lakiehdotus

Laki

metsästyslain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 33 §, sellaisena kuin se on laissa 206/2013, seuraavasti:

33 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Metsästyksessä on yleisesti kielletty seuraavien pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien käyttö:

- 1) räjähteet;
- 2) myrkyt ja myrkytetyt tai tainnuttavaa ainetta sisältävät syötit;
- 3) tainnuttavat ja tappavat elektroniset laitteet ja sähkölaitteet;
- 4) yöammuntaa varten tarkoitetut tähtäyslaitteet, jotka elektronisesti suurentavat tai muuttavat kuvaa;
- 5) keinotekoiset valonlähteet ja kohteita valaisevat laitteet sekä peilit ja muut häikäisevät laitteet;
- 6) linnunliimat, lintuverkot ja koukut;
- 7) toimintavaltaaan automaattiset aseet sekä sellaiset itselataavat aseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa;
- 8) kaasun tai savun avulla pyydystäminen tai tappaminen;
- 9) elävien eläinten käyttö houkuttimena;
- 10) haudat ja ansat, joihin on sijoitettu ampuma-ase tai keihäs tai muu näihin verrattava

väline, sekä muut vastaavanlaiset pyyntilaitteet, jotka ovat ihmisille tai kotieläimille vaarallisia;

- 11) raudat, jotka eivät tapa heti;
- 12) varsijousi tai sitä vastaava jousiase;
- 13) keihäs, vipukeihäs, harppuuna tai muu niitä vastaava ase;
- 14) puhallusputki;
- 15) ääntä synnyttävä koneellinen laite.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, metsästyksessä koskevat seuraavat kiellot ja rajoitukset:

- 1) vesilintujen metsästyksessä ei saa käyttää lyijyhauleja;
 - 2) riistanisäkkäiden metsästyksessä ei saa käyttää toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoimattomia verkkoja;
 - 3) jos karhun metsästykseseen on myönnetty poikkeuslupa 41 a §:n 3 tai 4 momentin nojalla:
 - a) metsästyksessä ei saa käyttää haaskaa eikä ihmisen perustamaa ravintoon tai hajuun perustuvaa karhun houkuttinta;
 - b) karhua ei saa ampua pelloilta, jolta satoa ei ole korjattu;
 - c) karhua ei saa ajaa eikä ampua pesästä.
- Kiellosta tuottaa eläimelle tarpeetonta kipua ja tuskaa säädetään eläinsuojelulain

3 §:ssä ja eläinten lopettamisesta mainitun Tämän laki tulee voimaan päivänä kuuta
lain 32 §:ssä. _____ 20 .

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Maa- ja metsätalousministeri *Petteri Orpo*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

metsästyslain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan metsästyslain (615/1993) 33 §, sellaisena kuin se on laissa 206/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

33 §

33 §

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Pyyntivälineet ja pyyntimenetelmät

Metsästyksessä on kielletty seuraavien pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien käyttö:

- 1) räjähteet;
- 2) myrkyt ja myrkytetyt tai tainnuttavaa ainetta sisältävät syötit;
- 3) tainnuttavat ja tappavat elektroniset laitteet ja sähkölaitteet;
- 4) yöammuntaa varten tarkoitettut tähtäyslaitteet, jotka elektronisesti suurentavat tai muuttavat kuvaa;
- 5) keinotekoiset valonlähteet ja kohteita valaisevat laitteet sekä peilit ja muut häikäisevät laitteet;
- 6) linnunliimat, lintuverkot ja koukut;
- 7) toimintatavaltaan automaattiset aseet sekä sellaiset itselataavat aseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa;
- 8) kaasun tai savun avulla pyydystäminen tai tappaminen;
- 9) elävien eläinten käyttö houkuttimena;
- 10) haudat ja ansat, joihin on sijoitettu am-

Metsästyksessä on *yleisesti* kielletty seuraavien pyyntivälineiden ja pyyntimenetelmien käyttö:

- 1) räjähteet;
- 2) myrkyt ja myrkytetyt tai tainnuttavaa ainetta sisältävät syötit;
- 3) tainnuttavat ja tappavat elektroniset laitteet ja sähkölaitteet;
- 4) yöammuntaa varten tarkoitettut tähtäyslaitteet, jotka elektronisesti suurentavat tai muuttavat kuvaa;
- 5) keinotekoiset valonlähteet ja kohteita valaisevat laitteet sekä peilit ja muut häikäisevät laitteet;
- 6) linnunliimat, lintuverkot ja koukut;
- 7) toimintatavaltaan automaattiset aseet sekä sellaiset itselataavat aseet, joiden lippaaseen mahtuu enemmän kuin kolme patruunaa;
- 8) kaasun tai savun avulla pyydystäminen tai tappaminen;
- 9) elävien eläinten käyttö houkuttimena;
- 10) haudat ja ansat, joihin on sijoitettu am-

puma-ase tai keihäs tai muu näihin verrattava väline, sekä muut vastaavanlaiset pyyntilaitteet, jotka ovat ihmisille tai kotieläimille vaarallisia;

11) raudat, jotka eivät tapa heti;

12) varsijousi tai sitä vastaava jousiase;

13) keihäs, vipukeihäs, harppuuna tai muu niitä vastaava ase;

14) puhallusputki; *sekä*

15) ääntä synnyttävä koneellinen laite.

Vesilintujen metsästyksessä ei saa käyttää lyijyhauleja. Riistanisäkkäiden metsästyksessä ei saa käyttää toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoimattomia verkkoja.

puma-ase tai keihäs tai muu näihin verrattava väline, sekä muut vastaavanlaiset pyyntilaitteet, jotka ovat ihmisille tai kotieläimille vaarallisia;

11) raudat, jotka eivät tapa heti;

12) varsijousi tai sitä vastaava jousiase;

13) keihäs, vipukeihäs, harppuuna tai muu niitä vastaava ase;

14) puhallusputki;

15) ääntä synnyttävä koneellinen laite.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, metsästystä koskevat seuraavat kiellot ja rajoitukset:

1) vesilintujen metsästyksessä ei saa käyttää lyijyhauleja;

2) riistanisäkkäiden metsästyksessä ei saa käyttää toiminnaltaan tai käyttötavaltaan valikoimattomia verkkoja;

3) jos karhun metsästykseseen on myönnetty poikkeuslupa 41 a §:n 3 tai 4 momentin nojalla:

a) metsästyksessä ei saa käyttää haaskaa eikä ihmisen perustamaa ravintoon tai haajuun perustuvaa karhun houkutinta;

b) karhua ei saa ampua pelloilta, jolta saatoa ei ole korjattu;

c) karhua ei saa ajaa eikä ampua pesästä.

Kiellosta tuottaa eläimelle tarpeetonta kipua ja tuskaa säädetään eläinsuojelulain 3 §:ssä sekä eläinten lopettamisesta eläinsuojelulain 32 §:ssä.

Kiellosta tuottaa eläimelle tarpeetonta kipua ja tuskaa säädetään eläinsuojelulain 3 §:ssä ja eläinten lopettamisesta *mainitun lain* 32 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .